

گرایش به مصرف گونه‌های موسیقی مردم‌پسند و میزان پرخاشگری در میان دانشجویان؛

مطالعه موردی: دانشجویان دانشگاه اصفهان

رضا صمیم^۱

دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی دانشگاه اصفهان و مدیرگروه مطالعات فرهنگی، پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی

وحید قاسمی^۲

استادیار گروه علوم اجتماعی دانشگاه اصفهان

چکیده

مقاله حاضر رابطه گرایش به مصرف گونه‌های موسیقی مردم‌پسند ایرانی و غربی و میزان پرخاشگری در بین دانشجویان را مورد مطالعه قرار می‌دهد. مشاهده برخی نشانه‌های پرخاشگری در میان دانشجویانی که تمایل بسیار زیادی به گونه‌های موسیقی مردم‌پسند - به خصوص گونه‌های غیربومی آن - دارند انگیزه اصلی انجام این پژوهش است. هدف اصلی تحقیق نشان دادن وجود رابطه معنادار میان مصرف موسیقی مردم‌پسند و میزان پرخاشگری است. برای نیل به این هدف، تعداد ۴۱۰ نفر از دانشجویان دانشکده‌های دانشگاه اصفهان به کمک پرسشنامه محقق‌ساخته سنجش گرایش موسیقایی و پرسشنامه پرخاشگری، مورد آزمون قرار گرفتند. بر اساس یافته‌های حاصل از پیمایش مشخص شد میان گرایش به مصرف موسیقی مردم‌پسند و میزان پرخاشگری رابطه معناداری وجود دارد. در مورد گرایش به مصرف موسیقی مردم‌پسند ایرانی بعد از انقلاب، جهت رابطه منفی و در مورد گرایش به مصرف انواع دیگر موسیقی مردم‌پسند، جهت رابطه مثبت بود. کمترین و بیشترین گرایش به مصرف گونه‌های موسیقایی مورد بررسی، به ترتیب متعلق به موسیقی مردم‌پسند ایرانی بعد از انقلاب و موسیقی مردم‌پسند غربی (رپ، راک و هوی متال) بود که دوستداران موسیقی اخیر دارای بیشترین اختلال پرخاشگری بودند. در انتها به این نتیجه رسیده‌ایم که اگر بپذیریم موسیقی مردم‌پسند به علت ویژگی‌های خاص موسیقی‌شناسانه‌ای که دارد با ویژگی‌های روحی جوانان سازگارتر است و نمی‌توان آن را از سبک زندگی مصرفی این قشر حذف کرد، باید به فکر گونه‌ای از این موسیقی بود که کمترین پیامدهای رفتاری و اجتماعی را برای مصرف‌کنندگان آن به بار آورد. در میان این انواع، گونه ایرانی بعد از انقلاب بهترین به نظر می‌رسد.

کلیدواژه‌ها: مصرف فرهنگی، مصرف موسیقایی، موسیقی مردم‌پسند، میزان پرخاشگری.

1.reza.samim@gmail.com

2.vaghasemi@yahoo.com

مقدمه و طرح مسئله

همواره و در میان همه قشرها و همه سنین و در محیط‌های متفاوت، هستند کسانی که به علت بروز رفتارهای پرخاشگرانه، محیط ناامنی را برای اطرافیان می‌سازند. نمی‌توان پرخاشگری^۱ را به‌طور خاص مربوط به یک سن و دوره ویژه دانست. پرخاشگری و خشونت از سنین خردسالی وجود داشته، در طول زمان تداوم یافته (مک فارلین، آلن و هونزیک، ۱۹۵۶؛ توماس و چس، ۱۹۷۶ به نقل از نلسون و ایزراییل، ۱۳۷۶) و در نوجوانی و بزرگسالی ادامه می‌یابد؛ بااین حال می‌توان بیشترین بروز و ظهور پرخاشگری را به دوران نوجوانی و جوانی نسبت داد (کاپلان و سادوک، ۱۳۷۵). نوجوانی و جوانی دورانی است که انسان‌ها تجربه‌های حساس و ابتدایی عضویت در گروه‌های ثانویه و نهادهای اجتماعی غیر از خانواده را تجربه می‌کنند و از نگاه جامعه‌شناسانه، اثرات نامطلوب و اثبات‌شده پرخاشگری و رفتار پرخاشگرانه بر کنش متقابل اجتماعی و اثرات ناخوشایند آن بر جامعه پذیرگی جوانان (صادقی و دیگران، ۱۳۸۱: ۵۳) می‌تواند تا حدود زیادی کارکرد و ثبات این نهادها و کیفیت روابط بین فردی جوانان عضو را به چالش بکشد. از جمله نهادهایی که بیشترین اعضای آن را جوانان تشکیل می‌دهند و بروز مرضی^۲ رفتار پرخاشگرانه اعضا می‌تواند کارکردهای بنیادین آن را مختل سازد، دانشگاه است. برای جلوگیری از هر گونه اختلال در کارکردهای دانشگاه - ناشی از بروز رفتارهای پرخاشگرانه - پژوهشگران به بررسی علل و عوامل مؤثر بر بروز و شدت رفتارهای پرخاشگرانه در میان دانشجویان پرداخته‌اند (منطقی و دیگران، ۱۳۸۳). به‌رغم آنکه واژه «پرخاشگری» از مفاهیم فنی^۳ در حوزه مطالعات روان‌شناختی به حساب می‌آید، می‌توان اذعان کرد علل و عوامل مؤثر در ظهور و بروز یا بسامد و فراوانی این متغیر نمی‌تواند در حوزه مذکور باقی بماند و محقق علاقمند به تحقیق پیرامون این مفهوم را ناگزیر می‌سازد به سطوح تحلیل میان‌رشته‌ای^۴ قدم گذارد.

در این مقاله هدف آن است تا رابطه گرایش به مصرف^۵ گونه‌های موسیقی مردم‌پسند^۶

1. Aggression
2. Pathologic
3. Technical Term
4. Interdisciplinary
5. Consumption
6. Genre
7. Popular Music

فصلنامه علمی-پژوهشی

۲۴۴

دوره دوم
شماره ۸
زمستان ۱۳۸۸

را به عنوان متغیری در حوزه جامعه‌شناسی فرهنگی، با میزان پرخاشگری به عنوان عاملی روان‌شناختی مورد تحلیل و بررسی قرار دهیم. مشاهده برخی نشانه‌های پرخاشگری در میان دانشجویان جوانی که تمایل بسیار زیادی به گونه‌های موسیقی مردم‌پسند به‌خصوص گونه‌های غیربومی آن دارند، انگیزه ابتدایی انجام این پژوهش به شمار می‌آید. در این مقاله در ابتدا نشان داده می‌شود که گرایش به مصرف گونه‌های موسیقی مردم‌پسند با میزان بروز رفتارهای پرخاشگرانه ارتباط معنادار دارد. سپس با پذیرش این نکته که مصرف این نوع موسیقی به سبب برخی ویژگی‌های ساختاری آن از الگوهای غیر قابل چشم‌پوشی و محبوب گذران اوقات فراغت در جوانان و دانشجویان به حساب می‌آید، این مسئله مورد بررسی قرار می‌گیرد که همه انواع و گونه‌های موسیقی مردم‌پسند نمی‌توانند به یک میزان در بروز رفتارهای پرخاشگرانه جوانان و دانشجویان مؤثر باشند. می‌توان فرض کرد گونه‌هایی که در داخل تولید می‌شوند و به طور طبیعی بیش از گونه‌های تولیدشده در خارج، با هویت ملی و مذهبی ما منطبق است، در افزایش احتمال بروز رفتارهای پرخاشگرانه اثری ندارد. در صورت اثبات این فرض می‌توان این راهکار را به سیاست‌گذاران فرهنگی ارائه داد که تبلیغ، تشویق و حمایت از تولید این گونه‌ها می‌تواند در کنترل غیرمستقیم سلیقه^۱ جوانان و دانشجویان در راستای جلوگیری از بروز رفتارهای انحرافی و پرخاشگرانه و رهایی از پیامدهای مخرب آن، نقش اساسی ایفا کند و نهادهای اجتماعی تأثیرگذاری چون دانشگاه را به سمت ایجاد فضایی به دور از تنش رهنمون سازد.

سؤال‌هایی که این پژوهش به منظور پاسخگویی به آنها تدارک دیده شده به شرح زیر است:

۱. آیا تمایل دانشجویان به گونه‌های موسیقی مردم‌پسند، ارتباطی با بروز رفتارهای پرخاشگرانه در آنها دارد؟
۲. آیا دانشجویان علاقه‌مند به گونه‌های موسیقی مردم‌پسند ایرانی، نسبت به علاقه‌مندان به گونه‌های غربی، تمایل کمتری به بروز رفتارهای پرخاشگرانه دارند؟

چهارچوب نظری و پیشینه تجربی

مصرف موسیقایی^۱ از اشکال مهم گذران اوقات فراغت جوانان به شمار می‌آید (قاسمی و میرزایی، ۱۳۸۵؛ قاسمی و صمیم، ۱۳۸۵؛ صمیم، ۱۳۸۶؛ رابرتز^۲ و دیگران، ۱۹۹۹، a, b). در میان انواع گونه‌های موسیقایی^۳، به علت وجود برخی عوامل خاص شامل برخورداری از صبغه‌ای اعتراض‌آمیز و محتوایی پرتحرک، موسیقی مردم‌پسند^۴ در میان جوانان با اقبال بیشتری مواجه است^۵ (قاسمی و میرزایی، ۱۳۸۵؛ قاسمی و صمیم، ۱۳۸۵). تحقیق در مورد مصرف موسیقایی بیشتر در تحقیقاتی به چشم می‌خورد که دغدغه پژوهشی آنها شناخت الگوهای مصرف فرهنگی^۶ است (برای نمونه ر. ک به صمیم و فاطمی، ۱۳۸۷؛ فاضلی، ۱۳۸۴؛ چان و گلدثروپ^۷، ۲۰۰۷؛ وان آیک^۸، ۲۰۰۱؛ برایسون^۹، ۱۹۹۷ و ۱۹۹۶؛ پترسون و سیمکوس^{۱۰}، ۱۹۹۲). غالباً هسته نظری‌ای که در این پژوهش‌ها به عنوان کانون اصلی استخراج فرضیه‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد، نظریه‌های پیر بوردیو^{۱۱} است. از نظر بوردیو سلیقه امری است که از لحاظ اجتماعی متعین می‌شود و مصرف فرهنگی نیز بر پایه همین سلیقه یا ذائقه که از نظر اجتماعی شکل یافته، سوق می‌یابد (بوردیو، ۱۹۸۴: ۲۵). در این تحقیق نیز به عنوان پیش فرض و متأثر از چهارچوب نظری و دستگاه مفهومی پیر بوردیو، مصرف موسیقی مردم‌پسند - به عنوان نمونه‌ای از مصرف فرهنگی - به مثابه عاملی اجتماعی در نظر گرفته شده و بر همین اساس، پیامدهای مصرف موسیقی مردم‌پسند در میان دانشجویان به‌خصوص در حوزه برخی رفتارهای انحرافی مورد پژوهش قرار گرفته است.

بسیاری از پژوهشگرانی که مصرف موسیقی مردم‌پسند را در ارتباط با بروز رفتارهای انحرافی مورد مطالعه قرار داده‌اند، به این نکته اذعان دارند که گونه‌های موسیقی مردم‌پسند

فصلنامه علمی-پژوهشی

۲۴۶

دوره دوم
شماره ۸
زمستان ۱۳۸۸

1. Musical Consumption
2. Roberts
3. Musical Genres
4. Popular Music
۵. اینکه چرا موسیقی مردم‌پسند در میان جوانان با اقبال بیشتری مواجه است، مسئله این تحقیق نیست و می‌تواند دستاویز پژوهش‌های دیگری هم در حوزه علوم اجتماعی - فرهنگی و هم در حوزه موسیقی‌شناسی باشد.
6. Cultural Consumption
7. Chan & Goldthrope
8. Van Eijck
9. Bryson
10. Peterson & Simkus
11. Bourdieu, P.

در زمینه بروز رفتارهای انحرافی آثار متفاوتی بر مصرف‌کنندگان بر جای می‌گذارند (برای نمونه ر. ک به هیتسلر^۱، ۲۰۰۲). در این پژوهش‌ها، موسیقی به مثابه گونه‌ای رسانه‌ای^۲ در نظر گرفته می‌شود. این پژوهش‌ها مانند پژوهش حاضر بیشتر نظریه‌هایی را که در حوزه خشونت رسانه‌ای مطرح است، به عنوان چهارچوب نظری برمی‌گزینند. در این دست نظریه‌ها، این ایده کلی مطرح است که خشونت بازنمایی شده توسط رسانه‌ها و گونه‌های رسانه‌ای، افکار، احساسات و رفتار پرخاشگرانه را افزایش می‌دهد (بوشمن^۳، ۱۹۹۸ و اندرسون، برکویتس^۴ و همکاران، ۲۰۰۳). برخی گونه‌های موسیقی مردم‌پسند خود زاییده شرایط اجتماعی خاصی هستند و صبغه‌ای ضد فرهنگی دارند.

برخی مطالعات نشان می‌دهد جوانان متمایل به آن دسته از موسیقی مردم‌پسند که دارای صبغه‌ای ضد اجتماعی و فرهنگی است، نسبت به کسانی که به این موسیقی‌ها علاقه‌ای ندارند، بیشتر رفتار پرخاشگرانه از خود بروز می‌دهند (وینگود^۵ و همکاران، ۲۰۰۳: ۴۳۷). برای پژوهش حاضر پاسخ به این سؤال که کدام یک از گونه‌های موسیقی مردم‌پسند دارای صبغه ضد اجتماعی و فرهنگی است، نقشی اساسی ایفا می‌کند.

از جمع‌بندی نتایج و یافته‌های برخی پژوهش‌های کلیدی که در این حوزه صورت گرفته می‌توان به این نتیجه رسید که سه گونه موسیقی رپ^۶، راک^۷ و هوی متال^۸ بیش از دیگر گونه‌ها دارای صبغه‌ای ضد اجتماعی و فرهنگی است و مصرف‌کنندگان آن بیش از مصرف‌کنندگان انواع دیگر موسیقی مردم‌پسند از خود رفتارهای انحرافی و پرخاشگرانه بروز می‌دهند (برای نمونه ر. ک به اندرسون^۹ و دیگران، ۲۰۰۳؛ جانسون^{۱۰} و دیگران، ۱۹۹۵؛ آرنت^{۱۱}، ۱۹۹۱ و ۱۹۹۲؛ هانسن^{۱۲}، ۱۹۹۰). در پژوهشی پیرامون تمایل بزرگسالان به موسیقی مردم‌پسند در آمریکا نشان داده شد در حدود نیمی از گونه‌های موسیقی مردم‌پسند، بیشتر

1. Hitzler
2. Media Genre
3. Bushman
4. Anderson & Berkowitz
5. Wingood
6. Rap
7. Rock
8. Heavy Metal
9. Anderson
10. Johnson
11. Arnett
12. Hansen

به وسیله الکلی‌ها مصرف می‌شوند (میراندا^۱ و دیگران، ۲۰۰۴، رابرتز و دیگران، ۱۹۹۹a). پژوهشگران دیگر نیز نشان دادند علاقه‌مندان به موسیقی‌های مردم‌پسند به‌خصوص گونه‌های رپ، راک و هوی متال تمایل بیشتری به مصرف مواد مخدر دارند (هرد^۲، ۲۰۰۵). در پژوهشی که روی محتوای نماهنگ‌های موسیقایی^۳ صورت گرفت، نشان داده شد مخاطبان نماهنگ‌های موسیقی‌های رپ، راک و هوی متال دو برابر علاقه‌مندان به دیگر نماهنگ‌ها به ابزاز رفتارهای خشونت‌آمیز و پرخاشگرانه تمایل دارند (دورانت^۴ و دیگران، ۱۹۹۷). در تبیین یافته پژوهش مذکور عنوان شده بود به دلیل به تصویر کشیدن صحنه‌های خشونت‌آمیزی چون حمل اسلحه، این نماهنگ‌ها، علاقه‌مندان را به بروز رفتارهای خشونت‌آمیز و انحرافی ترغیب می‌کنند. نتایج این پژوهش‌ها بار دیگر اهمیت پرداختن به این سؤال را که آیا موسیقی‌ای که جوانان گوش می‌دهند، می‌تواند بر تمایل آنها به بروز رفتارهای انحرافی و پرخاشگرانه تأثیر داشته باشد، روشن می‌سازد و نشان‌دهنده این نکته است که پیامدهای ناگوار این گونه‌های موسیقایی، بیشتر در غرب مورد پژوهش قرار گرفته است. با تصور اینکه این گونه‌ها به مثابه پدیده‌هایی فرهنگی^۵ و در فرایند اشاعه^۶ و فرهنگ‌پذیری^۷ می‌توانند به بستر غیربومی خود منتقل شوند، این سؤال مهم مطرح می‌شود که برای مصرف‌کنندگان غریبه غیرغربی چه پیامدهایی به بار خواهند آورد؟ طرح این سؤال برای محققان غیرغربی که در این حوزه به پژوهش می‌پردازند، اهمیتی بیش از سؤال پیشین دارد. با در نظر گرفتن این نکته که این موسیقی‌ها پس از اشاعه و در جریان فرهنگ‌پذیری، ماهیت ضد اجتماعی و فرهنگی نخستین خود را حفظ می‌کنند و به سبب غیربومی بودن، خصوصیت عدم تطبیق ساختاری و محتوایی با هویت ملی و مذهبی فرهنگ‌میزبان را نیز می‌یابند، می‌توان گمان برد که پیامدهای مخرب‌تری برای مصرف‌کنندگان غیربومی خود به ارمغان می‌آورند. برای ما در این تحقیق نیز گونه‌های غیربومی موسیقی مردم‌پسند هم به سبب ویژگی نخست و هم به علت برخورداری از ویژگی دوم یعنی عدم تطبیق با هویت ملی و مذهبی، بیشتر سبب

1. Miranda
2. Herd
3. Musical Clips
4. Durant
5. Cultural Phenomena
6. Diffusion
7. Acculturation

برانگیختن رفتارهای انحرافی و نابهنجاری چون پرخاشگری در مصرف‌کنندگان می‌شود. همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد، با پذیرش این واقعیت که برخی ویژگی‌های موسیقی مردم‌پسند مانند تحرک و پویایی با خصوصیات روحی جوانان سازگار است و نمی‌توان جایگزینی برای آن در سبک زندگی^۱ مصرفی جوانان یافت، سعی داریم پس از نشان دادن تجربی این نکته که میان گرایش به مصرف گونه‌های موسیقی مردم‌پسند و میزان پرخاشگری در میان دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد، نشان دهیم گونه‌های بومی موسیقی مردم‌پسند به دلیل سازگاری بیشتر با خصوصیات فرهنگی ما، اثر چندانی بر افزایش میزان پرخاشگری دانشجویان نداشته و تشویق دانشجویان به مصرف این انواع نسبت به تولیدات خارجی به‌خصوص گونه‌هایی که ماهیتی ضد اجتماعی و فرهنگی دارند، می‌تواند در کاهش تمایل به رفتارهای پرخاشگرانه و انحرافی مؤثر باشد.

برای نیل به هدف اصلی پژوهش، لازم بود انواع موسیقی مردم‌پسند مصرفی مشخص شود. بر اساس پژوهش صورت‌گرفته به وسیله صمیم (۱۳۸۶) انواع موسیقی مردم‌پسند در ۳ مرحله، نخست به ۲ گونه کلی ایرانی و غربی، دوم به ۵ گونه جزئی موسیقی مردم‌پسند ایرانی تولید داخلی قبل از انقلاب اسلامی، موسیقی مردم‌پسند ایرانی تولید داخل بعد از انقلاب، موسیقی مردم‌پسند ایرانی تولید خارج، موسیقی مردم‌پسند غربی جریان اصلی (MTV) و موسیقی مردم‌پسند غربی جریان خاص (رپ، راک و هوی متال) و سوم به ۹ گونه جزئی‌تر تقسیم شده که به تفصیل و به همراه مصادیق آنها در جدول زیر آمده است:

جدول شماره ۱. انواع موسیقی مردم‌پسند مصرفی

گونه‌های کلی	گونه‌های جزئی	گونه‌های جزئی‌تر	مصادیق
موسیقی مردم‌پسند ایرانی	تولید داخلی قبل از انقلاب اسلامی	کافه‌ای	قاسم جیلی، جواد یساری، آغاسی و...
		با صبغه موسیقی سنتی	گلپا، ایرج و...
		با صبغه موسیقی مردم‌پسند غربی	فرهاد، فریدون فروغی و...
	تولید داخلی بعد از انقلاب اسلامی	با صبغه موسیقی مردم‌پسند غربی	تاجیک، چاوشی، بنیامین و...
		با صبغه موسیقی سنتی	محمد اصفهانی، علیرضا افتخاری
	تولید خارج	جریان اصلی	موسیقی مشهور به لس‌آنجلسی
سبک‌های شخصی		هر اثر موسیقی مردم‌پسند ایرانی تولید خارج که در مجموعه موسیقی لس‌آنجلسی نمی‌گنجد	
موسیقی مردم‌پسند غربی	جریان اصلی	موسیقی‌های مردم‌پسند تولیدشده برای شبکه‌های موسیقی ماهواره (MTV)	
	جریان خاص	تمامی موسیقی‌های رپ، راک و هوی متال	

در این تحقیق، با صرف‌نظر از گونه‌های جزئی‌تر، ۵ گونه جزئی، ملاک عمل قرار گرفت (برای اطلاعات بیشتر پیرامون تعریف دقیق‌تر این گونه‌ها ر. ک به صمیم، ۱۳۸۶: ۷۴-۶۲؛ فاطمی، ۱۳۸۲: ۴۰-۲۷ و فاطمی، ۲۰۰۵). بر اساس مطالب پیش‌گفته و سؤالات طرح‌شده تحقیق، فرضیه‌هایی که در این مقاله آزمون خواهد شد، به قرار زیر است:

۱. گرایش به مصرف گونه‌های موسیقی مردم‌پسند، رابطه معناداری با میزان پرخاشگری دارد.
۲. اندازه همبستگی میان گرایش به موسیقی مردم‌پسند ایرانی و میزان پرخاشگری تفاوت معناداری با اندازه همبستگی میان گرایش به موسیقی مردم‌پسند غربی و میزان پرخاشگری دارد.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌های توصیفی و همبستگی محسوب می‌شود. در این پژوهش پس از گزارش برخی داده‌های توصیفی، رابطه میان تمایل جوانان به انواع موسیقی مردم‌پسند ایرانی و غربی و میزان پرخاشگری آنها بررسی خواهد شد. سپس تفاوت رابطه میان دو متغیر مستقل و میزان پرخاشگری با مدد جستن از «آماره Z فیشر»^۱ مقایسه می‌شود تا فرضیه‌های اول و دوم پژوهش، آزمون گردند.

جامعه آماری این پژوهش تمامی دانشجویان کارشناسی دانشگاه اصفهان در سال ۱۳۸۷ بوده‌اند که تعداد آنها به تفکیک دانشکده‌های موجود در پردیس مرکزی دانشگاه^۲ در جدول ۲ آمده است. با توجه به آنکه کل جامعه آماری پژوهش ۱۰۰۸۳ نفر بوده، بر اساس فرمول کوکران، حجم نمونه مقتضی به ازای ۵ درصد خطای برآورد، ۴۰۰ نفر محاسبه شد که به تناسب سهم هر دانشکده از جمعیت کل، میان دانشکده‌های مختلف تقسیم گردید. با برآورد احتمال بی‌پاسخ ماندن برخی پرسشنامه‌ها، ۴۳۰ پرسشنامه توزیع شد که در نهایت داده‌های ۴۱۰ پرسشنامه عودت داده‌شده مورد تحلیل قرار گرفت.

فصلنامه علمی-پژوهشی

۲۵۱

گرایش به مصرف
گونه‌های موسیقی...

جدول ۲. تعداد جامعه آماری و حجم نمونه به تفکیک دانشکده‌ها

نام دانشکده	تعداد کل جمعیت	درصد از کل ^۳	تعداد حجم نمونه
ادبیات و علوم انسانی	۱۷۹۷	۱۷/۸	۷۱
تربیت بدنی و علوم ورزشی	۴۵۹	۴/۵	۱۸
روان‌شناسی و علوم تربیتی	۱۲۲۲	۱۲/۱	۴۸
زبان‌های خارجی	۱۱۲۰	۱۱/۱	۴۴
علوم	۱۹۹۶	۱۹/۸	۷۹

۱. Z فیشر آماره‌ای است برای مقایسه میان همبستگی متغیرها (کلاس، ۱۳۷۲: ۳۵) برای انجام این مقایسه، Z فیشر مربوط به هر کدام از ضرایب همبستگی و پس از آن تفاضل Z_1 از Z_2 محاسبه شده و در نسبت محاسبه Z کل قرار می‌گیرد. Z کل یک انحراف منحنی نرمال واحد است و می‌توان آن را این گونه تفسیر کرد (فرگوسن و تاکانه، ۱۳۸۲: ۲۱۸).

۲. تمامی دانشکده‌های دانشگاه اصفهان به جز دانشکده علوم ریاضی و کامپیوتر خوانسار در پردیس مرکزی قرار دارند.

۳. رقم اعشار درصدها گرد شده است.

۷۵	۱۸/۸	۱۸۹۰	علوم اداری و اقتصاد
۶۵	۱۵/۹	۱۵۹۹	فنی و مهندسی
۴۰۰	۱۰۰	۱۰۰۸۳	جمع کل

ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات

۱. **سنجش گرایش موسیقایی دانشجویان:** در راستای سنجش گرایش موسیقایی دانشجویان مورد مطالعه از پرسشنامه‌ای محقق ساخته استفاده شد. نویسندگان مقاله حاضر در ساخت این پرسشنامه از دو ابزار دیگر سنجش گرایش موسیقایی که در دو پژوهش قاسمی (۱۳۸۱) و صمیم (۱۳۸۶) استفاده شده بود، بهره برده‌اند. پرسشنامه سنجش گرایش موسیقایی در این پژوهش، گرایش نمونه مورد مطالعه به گونه‌های موسیقی مردم‌پسند را بر طیفی پنج‌قسمتی می‌سنجد. گویه‌های این طیف عبارتند از: متنفرم، متنفر نیستم ولی گوش هم نمی‌دهم، علاقه خاصی ندارم ولی اگر باشد گوش می‌دهم، دوست دارم و گاهی گوش می‌دهم، همیشه گوش می‌دهم. اعتبار این پرسشنامه با استفاده از تکنیک ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۲ به دست آمد.

۲. **سنجش میزان پرخاشگری دانشجویان:** برای تعیین میزان پرخاشگری دانشجویان مورد مطالعه، پرسشنامه پرخاشگری (AGQ) مورد استفاده قرار گرفت. این پرسشنامه دارای ۳۰ سؤال است که ۱۴ سؤال آن خشم، ۸ سؤال تهاجم و ۸ سؤال عامل کینه‌توزی را می‌سنجد. هر سؤال پرسشنامه دارای گزینه‌های هرگز، به ندرت، گاهی اوقات و همیشه است و به ترتیب وزن نمره ۰، ۱، ۲ و ۳ برای آنها در نظر گرفته می‌شود. هرچه نمره فرد در این آزمون بیشتر و از میانگین ۴۲/۵ بالاتر باشد، میزان پرخاشگری او بالاتر است. پرسشنامه مذکور توسط الهیاری (۱۳۸۰) برای نوجوانان و توسط احمدی و صادقی (۱۳۸۰) برای کودکان ایرانی هنجاریابی شده بود که اعتبار آن در هر دو پژوهش بر مبنای ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۵ گزارش شده است. ضریب آلفای کرونباخ این پرسشنامه در اعتباریابی مجدد توسط گروه پژوهش، ۰/۷۹ به دست آمد.

یافته‌ها

در این بخش، یافته‌های پژوهش در سه قسمت جدول‌های تقاطعی (داده‌های توصیفی)، ضرایب همبستگی و مقایسه میان اندازه همبستگی متغیرها با استفاده از آماره Z فیشر

(داده‌های استنباطی) ارائه می‌شود. در بخش نخست، جوانان مورد مطالعه به دو گروه دارای اختلال پرخاشگری (نمرات بالاتر از ۴۲/۵ از ۹۰) و فاقد اختلال پرخاشگری (نمرات پایین‌تر از ۴۲/۵ از ۹۰) تقسیم شده‌اند و فراوانی آنها درون هر یک از این گروه‌ها و برحسب گرایش به یکی از گونه‌های موسیقی مردم‌پسند، گزارش شده است. در قسمت دوم رابطه میان متغیرهای گرایش به انواع موسیقی مردم‌پسند تولید داخل و خارج و میزان پرخاشگری جوانان به وسیله «ضریب همبستگی اسپیرمن» محاسبه شده و در قسمت سوم جدولی آمده که نشان‌دهنده نتیجه مقایسه آماری میان ضرایب همبستگی میان متغیرهاست.

جدول ۳. گرایش جوانان به موسیقی مردم‌پسند ایرانی تولید داخل بعد از انقلاب برحسب وجود اختلال پرخاشگری در آنها

کل	اختلال پرخاشگری		تمایل به گونه موسیقایی مورد مطالعه
	دارد	ندارد	
۱۴۸	۱۱۰	۳۷	متنفرم
۱۱۰	۸۲	۲۸	متنفر نیستم ولی گوش هم نمی‌دهم
۸۲	۲۸	۵۴	علاقه خاصی ندارم ولی اگر باشد گوش می‌دهم
۵۴	۴	۵۰	دوست دارم و گاهی گوش می‌دهم
۲۸	۱	۲۷	همیشه گوش می‌دهم
۴۱۰	۲۱۴	۱۹۶	کل

همانگونه که در جدول بالا مشاهده می‌کنید ۱۱۰ نفر از کسانی که گرایش‌شان را به موسیقی مردم‌پسند ایرانی تولید داخل بعد از انقلاب با گویه «متنفرم» نشان داده‌اند دارای اختلال پرخاشگری تشخیص داده شده‌اند. این درحالی است که تنها ۲۶ نفر از پاسخگویانی که از این گونه موسیقایی متنفر بوده‌اند پرخاشگر تشخیص داده نشده‌اند. بیشتر دوستداران این نوع موسیقی (پاسخگویانی که گویه‌های «دوست دارم و گاهی گوش می‌دهم» و «همیشه گوش می‌دهم» را برگزیده‌اند) اختلال پرخاشگری نداشته‌اند.

جدول ۴. گرایش جوانان به موسیقی مردم‌پسند ایرانی تولید داخل قبل از انقلاب
برحسب وجود اختلال پرخاشگری در آنها

کل	اختلال پرخاشگری		تمایل به گونه موسیقایی مورد مطالعه
	ندارد	دارد	
۸۲	۲۸	۵۴	متنفرم
۱۶۳	۵۵	۱۰۸	متنفر نیستم ولی گوش هم نمی‌دهم
۱۳۶	۱۳۰	۶	علاقه خاصی ندارم ولی اگر باشد گوش می‌دهم
۲۹	۱	۲۸	دوست دارم و گاهی گوش می‌دهم
۰	۰	۰	همیشه گوش می‌دهم
۴۱۰	۲۱۴	۱۹۶	کل

بر اساس نتایج جدول ۴ بیشتر پاسخگویان علاقه خاصی به گونه موسیقایی مورد سؤال نشان نداده‌اند. ۲۸ نفری هم که می‌توانند در زمره علاقمندان موسیقی مردم‌پسند ایرانی تولید داخل قبل از انقلاب قرار گیرند، اختلال پرخاشگری نداشته‌اند.

جدول ۵. گرایش جوانان به موسیقی مردم‌پسند ایرانی تولید خارج برحسب وجود اختلال پرخاشگری در آنها

کل	اختلال پرخاشگری		تمایل به گونه موسیقایی مورد مطالعه
	ندارد	دارد	
۱۱۹	۳۵	۸۴	متنفرم
۷۸	۲۸	۵۰	متنفر نیستم ولی گوش هم نمی‌دهم
۱۱۲	۹۸	۱۴	علاقه خاصی ندارم ولی اگر باشد گوش می‌دهم
۸۰	۵۲	۲۸	دوست دارم و گاهی گوش می‌دهم
۲۵	۵	۲۰	همیشه گوش می‌دهم
۴۱۰	۲۱۴	۱۹۶	کل

بیشینهٔ پاسخگویانی که تمایل خود را به موسیقی مردم‌پسند ایرانی تولید خارج با گویه‌های «متنفرم» و «متنفر نیستم ولی گوش هم نمی‌دهم» نشان داده‌اند، اختلال پرخاشگری نداشتند.

جدول ۶. گرایش جوانان به موسیقی مردم‌پسند غربی جریان اصلی (MTV) برحسب وجود اختلال پرخاشگری در آنها

کل	اختلال پرخاشگری		تمایل به گونهٔ موسیقایی مورد مطالعه
	دارد	ندارد	
۷۴	۳۶	۳۸	متنفرم
۱۱۴	۵۰	۶۴	متنفر نیستم ولی گوش هم نمی‌دهم
۹۲	۵۴	۳۸	علاقهٔ خاصی ندارم ولی اگر باشد گوش می‌دهم
۳۹	۲۰	۱۹	دوست دارم و گاهی گوش می‌دهم
۹۱	۵۴	۳۷	همیشه گوش می‌دهم
۴۱۰	۲۱۴	۱۹۶	کل

با نگاه به ارقام جدول ۶ می‌توان گمان برد گرایش یا عدم گرایش به موسیقی مردم‌پسند غربی جریان اصلی نمی‌تواند چندان در تبیین میزان پرخاشگری مصرف‌کنندگان آن موفق باشد. فراوانی پاسخگویان دارای اختلال پرخاشگری یا فاقد آن، نسبت به گویه‌های متفاوت تفاوت معناداری را نشان نمی‌دهند.

جدول ۷. گرایش جوانان به موسیقی مردم‌پسند غربی (رپ، راک و هوی متال) برحسب وجود اختلال پرخاشگری در آنها

کل	اختلال پرخاشگری		تمایل به گونهٔ موسیقایی مورد مطالعه
	دارد	ندارد	
۱۹۰	۵۷	۱۳۳	متنفرم
۰	۰	۰	متنفر نیستم ولی گوش هم نمی‌دهم

۲۷	۲۷	۰	علاقه خاصی ندارم ولی اگر باشد گوش می‌دهم
۲۸	۲۰	۸	دوست دارم و گاهی گوش می‌دهم
۱۶۶	۱۱۰	۵۵	همیشه گوش می‌دهم
۴۱۰	۲۱۴	۱۹۶	کل

با توجه به آمار بالا می‌توان دریافت بیشینه‌ی دست‌داران این گونه موسیقایی، دارای اختلال پرخاشگری هستند.

در مجموع و با نگاه به تمامی جداول داده‌های توصیفی مشخص می‌شود ۴۷/۸ درصد (۱۹۶ نفر) از کل پاسخگویان فاقد اختلال پرخاشگری و ۵۲/۲ درصد (۲۱۴ نفر) از آنها دارای اختلال پرخاشگری تشخیص داده شده‌اند. دانشجویان مورد مطالعه بیشترین تمایل را به موسیقی مردم‌پسند غربی رپ، راک و هوی متال و کمترین تمایل را به موسیقی مردم‌پسند ایرانی تولید داخل بعد از انقلاب نشان داده‌اند.^۱

جدول ۸. ضرایب همبستگی میان میزان پرخاشگری و تمایل به گونه‌های موسیقایی مردم‌پسند

رپ، راک و هوی متال	غربی جریان اصلی	ایرانی تولید خارج	ایرانی قبل از انقلاب	ایرانی بعد از انقلاب	میزان پرخاشگری
** ۰/۵۰۸	** ۰/۲۷۱	** ۰/۲۹۱	** ۰/۳۳۴	** -۰/۲۶۹	

**P<۰/۰۱

داده‌های جدول ۸ نشان‌دهنده‌ی میزان همبستگی میان گرایش به مصرف هر یک از گونه‌های پنج‌گانه موسیقی مردم‌پسند و میزان پرخاشگری در دانشجویان است. بر اساس داده‌های مذکور می‌توان نتیجه گرفت رابطه‌ی میان گرایش به مصرف تمامی گونه‌های موسیقی مردم‌پسند و میزان پرخاشگری در دانشجویان، رابطه‌ای معنادار در سطح اطمینان ۹۹ درصد است. جهت این رابطه در مورد میزان پرخاشگری و تمایل به موسیقی مردم‌پسند

۱. بیشترین و کمترین تمایل موسیقایی براساس مجموع فراوانی پاسخگویانی که به ترتیب دو گویه «دوست دارم و گاهی گوش می‌دهم» و «همیشه گوش می‌دهم» و دو گویه «متنفرم» و «متنفر نیستم ولی گوش هم نمی‌دهم» را برگزیده‌اند، محاسبه شده است.

ایرانی تولید داخل بعد از انقلاب منفی و در مورد رابطه میزان پرخاشگری با دیگر گونه‌های موسیقایی مردم‌پسند مثبت است.

جدول شماره ۹. مقایسه ضرایب همبستگی میان میزان پرخاشگری و تمایل به گونه‌های موسیقایی مردم‌پسند ایرانی و غربی

		غربی		ایرانی			میزان پرخاشگری
		رپ، راک و هوی متال	جریان اصلی	تولید خارج	قبل از انقلاب	بعد از انقلاب	
Z	Zr ₁ -Zr ₂	Z فیشر	ضریب همبستگی	Z فیشر	ضریب همبستگی		
**۵/۶۸	۰/۳۹۸	۰/۵۹۰	**۰/۵۳۲	۰/۱۹۲	* -۰/۱۸۹		

**P<۰/۰۱

*P<۰/۰۵

برای مقایسه ضرایب همبستگی میان متغیرها، همان‌طور که پیشتر گفته شد از آماره Z فیشر بهره برده‌ایم. ابتدا تمام گونه‌های موسیقی مردم‌پسند ایرانی را به عنوان یک متغیر و زیر همین نام، و تمام گونه‌های موسیقی مردم‌پسند غربی را به عنوان متغیری دیگر و تحت همین عنوان در نظر گرفتیم. پس از محاسبه ضرایب همبستگی متغیرهای جدید با میزان پرخاشگری و به دست آوردن Z فیشر هر کدام از آنها، Z کل ۵/۶۸ به دست آمد. می‌دانیم در صورتی که Z به دست آمده بزرگ‌تر از میزان ۲/۵۸ باشد، تفاوت میان ضرایب همبستگی در سطح اطمینان ۹۹ درصد و اگر میان دو عدد ۲/۵۸ و ۱/۹۶ باشد، این تفاوت در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است. با توجه به یافته‌های به دست آمده می‌توان چنین نتیجه گرفت که تفاوت میان ضرایب همبستگی متغیرها در این تحقیق و در سطح اطمینان ۹۹ درصد معنادار است. در این حالت متغیر مستقلی که دارای ضریب همبستگی بزرگ‌تری است، رابطه قوی‌تری با متغیر وابسته دارد (فرگوسن و تاکاته، ۱۳۸۲: ۲۱۸). به بیان ساده‌تر می‌توان گفت گرایش به مصرف موسیقی مردم‌پسند غربی در مقایسه با گرایش به مصرف

فصلنامه علمی-پژوهشی

۲۵۷

گرایش به مصرف گونه‌های موسیقی...

موسیقی مردم‌پسند ایرانی، رابطه قوی تری با میزان پرخاشگری دانشجویان دارد و این متغیر (میزان پرخاشگری) را بهتر تبیین می‌کند.

نتیجه‌گیری

هدف از انجام این پژوهش همان‌طور که در ابتدای این مقاله به آن اشاره شد بررسی رابطه گرایش به مصرف گونه‌های موسیقی مردم‌پسند ایرانی و غربی با میزان پرخاشگری در میان دانشجویان دانشگاه اصفهان بود. مشاهده برخی نشانه‌های پرخاشگری در میان دانشجویان جوانی که تمایل بسیار زیادی به گونه‌های موسیقی مردم‌پسند - به‌خصوص گونه‌های غیربومی آن - دارند انگیزه ابتدایی انجام این پژوهش به شمار می‌آید. برای نیل به هدف پیش‌گفته و بر اساس پژوهش‌های صورت‌گرفته، در ابتدا گونه‌های موسیقی مردم‌پسند به ۵ گونه موسیقی تقسیم شد. گرایش دانشجویان به این گونه‌ها با پرسشنامه‌ای محقق‌ساخته سنجیده شد. برای سنجش میزان پرخاشگری نیز پرسشنامه پرخاشگری (AGQ) که حاوی ۳۰ سؤال بود، انتخاب شد. نتایج نشان داد به‌طور کلی گونه موسیقی مردم‌پسند ایرانی بعد از انقلاب اسلامی کمترین طرفدار و گونه موسیقی مردم‌پسند غربی - رپ، راک و هوی متال - بیشترین طرفدار را در میان دانشجویان دارد. بیشترین میزان پرخاشگری نیز در میان دوستداران گونه موسیقایی رپ، راک و هوی متال دیده می‌شد. اگر این گونه را دارای ارزش‌های ضد فرهنگی بدانیم می‌توانیم علت درصد بالاتر وجود اختلال پرخاشگری در دوستداران این گونه را تبیین کنیم. این نتیجه با بسیاری از پژوهش‌های صورت‌گرفته در غرب بر روی مصرف‌کنندگان غربی گونه مذکور همخوان است.

پس از محاسبه آماری تفاوت میان ضرایب همبستگی متغیرهای مستقل با میزان پرخاشگری نیز مشخص شد موسیقی مردم‌پسند غربی قوی‌تر از موسیقی مردم‌پسند ایرانی تبیین‌کننده میزان پرخاشگری در دانشجویان است. جهت منفی ضریب همبستگی میان گرایش به مصرف گونه موسیقی مردم‌پسند ایرانی بعد از انقلاب و میزان پرخاشگری در دانشجویان نشان می‌دهد این گونه موسیقایی فرصتی است که پیش روی سیاست‌گذاران فرهنگی کشور قرار دارد. اگر بپذیریم موسیقی مردم‌پسند به علت ویژگی‌های خاص موسیقی‌شناسانه‌ای که دارد با ویژگی‌های روحی جوانان سازگارتر است و نمی‌توان آن را از سبک زندگی مصرفی این قشر حذف کرد، باید به فکر گونه‌ای از این موسیقی بود

فصلنامه علمی-پژوهشی

۲۵۸

دوره دوم
شماره ۸
زمستان ۱۳۸۸

که پیامدهای منفی رفتاری و اجتماعی کمتری را برای مصرف‌کنندگان به‌بار آورد. در میان این انواع، گونه ایرانی بعد از انقلاب بهترین به نظر می‌رسد. لیکن در حال حاضر سلیقه مصرف‌کنندگان جوان و دانشجویان با توجه به نتایج همین پژوهش، گرایش به مصرف این گونه ندارد. با توجه به پذیرش چهارچوب نظری و مفهومی بوردیو در ابتدای این مقاله، می‌توان گفت ترغیب دانشجویان و جوانان به مصرف آن گونه‌های موسیقی مردم‌پسندی که کمترین میزان پیامدهای رفتاری و اجتماعی را به بار می‌آورد، پیش و بیش از همه نیازمند تغییر شرایط اجتماعی و عادت‌واره‌ای است که این سلیقه درون آن شکل گرفته و البته این کاری است سخت و طاقت‌فرسا و به سیاست‌گذاری‌های فرهنگی و اجتماعی بلندمدت و مستدام نیاز دارد. در کنار این سیاست‌گذاری‌ها برخی اقدامات ضربتی در حمایت، تشویق و ترغیب گونه‌های مذکور برای تولید بیشتر و باکیفیت‌تر، می‌تواند نتایج مثبتی به همراه داشته باشد.

منابع

- احمدی، س. و صادقی، م. (۱۳۸۰) بررسی اثربخشی آموزش گروهی کنترل خشم به شیوه عقلانی رفتاری عاطفی الیس در کاهش پرخاشگری دانش‌آموزان دبیرستان‌های پسرانه شهر اصفهان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه اصفهان.
- اللهیاری، ع. (۱۳۷۶) تعیین پرخاشگری نوجوانان برحسب مؤلفه‌های شخصیت و تأثیر شیوه درمانگری تنبیه‌گری‌زدایی بر پرخاشگری، پایان‌نامه دکترای روانشناسی عمومی، دانشگاه تربیت مدرس.
- صادقی، الف، احمدی، س.ا. و عابدی، م. (۱۳۸۱) «بررسی اثربخشی آموزش گروهی مهار خشم به شیوه عقلانی، رفتاری، عاطفی، بر کاهش پرخاشگری»، مجله روان‌شناسی، سال ششم، شماره ۱، صص ۵۲-۶۲.
- خواججه‌نوری، ب. و مقدس، ع. (۱۳۸۷) «بررسی عوامل اجتماعی و فرهنگی مؤثر بر میزان گذران اوقات فراغت: مورد مطالعه دانش‌آموزان دبیرستانی شهرستان آباد»، پژوهشنامه علوم انسانی و اجتماعی، شماره ۸، صص ۱۵۶-۱۳۳.
- صمیم، ر. (۱۳۸۶) *تشریح‌بندی اجتماعی و مصرف فرهنگی با تمرکز بر مصرف موسیقایی در شهر تهران*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی، دانشگاه اصفهان.
- صمیم، ر. و فاطمی، س. (۱۳۸۶) «پژوهشی جامعه‌شناختی در باب مصرف موسیقایی در بین افرادی با پایگاه‌های اجتماعی متفاوت: مطالعه موردی تهران»، نشریه هنرهای زیبا، شماره ۳۲، صص ۱۳۵-۱۲۷.
- فاضلی، م. (۱۳۸۴) «جامعه‌شناسی مصرف موسیقی»، فصلنامه انجمن ایرانی مطالعات فرهنگی و ارتباطات، دوره اول، شماره ۴، صص ۲۷-۳۵.
- فاطمی، س. (۱۳۸۰) «موسیقی مردمی، موسیقی کلاسیک»، فصلنامه هنر، شماره ۴۷، صص ۱۵۹-۱۴۵.
- فرگوسن، ج.ا. و تاکانه، ی. (۱۳۸۲) *تحلیل آماری در روان‌شناسی و علوم تربیتی*، مترجم: دکتر علی دلاور و دیگران، تهران: نشر ارسباران.
- قاسمی، و. (۱۳۸۱) گرایش جوانان به انواع موسیقی در شهر اصفهان، اصفهان: اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- قاسمی، و. و میرزایی، آ. (۱۳۸۵) «جوانان و هنجارهای رسمی و غیررسمی موسیقی پاپ»، نامه علوم اجتماعی، شماره ۲۸، صص ۹۹-۱۲۲.
- قاسمی، و. و صمیم، ر. (۱۳۸۵) «تپولوژی مخاطبان موسیقی با توجه به شدت تمایلات موسیقایی آنها»، فصلنامه موسیقی ماهر، شماره ۳۱، صص ۸۹-۸۱.
- کاپلان، ه. سادوک، ب. (۱۳۷۵) *خلاصه روانپزشکی، علوم رفتاری و روانپزشکی بالینی*، مترجم: نصرت‌الله پورافکاری، تهران: انتشارات شهرآب.
- گلاس، ج. (۱۳۷۲) *روش‌های آماری در علوم تربیتی و روان‌شناسی*، مترجم: جمال عابدی، تهران: نشر دانشگاهی.
- منطقی، م. محمدزاده، ع. و پایدار، م. (۱۳۸۳) «بررسی روش‌های هیجان‌جویی دانشجویان ساکن در خوابگاه‌های دانشجویی دانشگاه‌های تهران»، مجموعه مقالات دومین سمینار سراسری بهداشت روانی دانشجویان، تهران: دانشگاه تربیت مدرس.
- نلسن، ر. و ایزارثیل، و. (۱۳۷۶) *اختلال‌های رفتاری کودکان*، مترجم: محمدتقی منشی طوسی، مشهد: انتشارات آستان قدس.

Anderson, C. A., Carnagery, N. L. & Eubanks, J. (2003) "Exposure to Violent Media: The Effects of Songs with Violent Lyrics on Aggressive Thoughts and Feelings", *Journal of Social Psychology*, Vol.84 (5): 960-971.

_____ & Berkowitz, L. & Donnerstein, E. Huesmann, & L. R. Johnson, J. & Linz, D. et al. (2003) "The Influence of Media Violence on Youth", *Psychological Science in the Public Interest*, Vol. 4(3): 81-110.

Arnett, J. (1991) "Heavy Metal Music and Reckless Behavior among Adolescents", *Journal of Youth Adolescents*, Vol. 20(6): 573-592.

_____ (1992) "The Soundtrack of Recklessness: Musical Preferences and Recklessness Behavior among Adolescents", *Journal of Adolescents*, Vol.7 (3): 313-331.

Bourdieu, P. (1984) *Distinction: Social Critique of Judgment*, translated by Karl Smith, London: Oxford University.

Bryson, B. (1997) "What about the Univores? Musical Dislikes and Group-based Identity Construction among Americans with Low Levels of Education", *Poetics*, Vol. 25(2-3): 141-156.

Bryson, B. (1996) "Anything but Heavy Metal: Symbolic Exclusion and Musical Dislikes", *ASR*, Vol.61 (5):150-181.

Bushman, B. J. (1998) "Priming Effects on Violent Media on the Accessibility of Aggressive Constructs in Memory", *Personality and Social Psychology Bulletin*, Vol.24 (5): 537-545.

Chan, T. W & Goldthrope, J. H, (2007) "Social Stratification & Cultural Consumption: Music in England", *European Sociological Review*, Vol. 23(1): PP. 1-19.

Durant, R. H. Rich; M. Emans, H. A. and Rome, E. S. (1997) "Violence and Weapons Carrying in Music Videos: A Content Analysis", *Journal of Youth Adolescents*, Vol. 151(5): 443-448.

Fatemi, S. (2005) *La musique legere urbaine dans la Culture iranienne, Reflexion Sur Les Notions Classique/Populaire*, these de Doctorat de l'Universite Paris X- Nanterre.

Hansen, C. H. and Hansen, R. D. (1990) "Rock Music Videos and Antisocial Behavior", *Journal of Social Psychology*, Vol.11 (4): 357-369.

Herd, D. (2005) "Changes in the Prevalence of Alcohol Use in Rap Song Lyrics, 1979-97", *Addiction*, Vol. 100(9): 1258-1269.

Hitzler, R. (2002) "Pill kick: The Pursuit of "Ecstasy" at Techno Events", *Journal of Drug Issues*, Vol. 32(4): 459-465.

Johnson, J. D. Jackson, L. A. and Gatto, L. (1995) "Violent Attitude and Differed Academic Aspirations: Deleterious Effects of Exposure to Rap Music", *Basic Applied Social Psychology*, Vol. 16(4): 27-41.

Miranda, D. and Claes, M. (2004) "Rap Music Genres and Deviant Behaviors in Canadian-French Adolescents", *Journal of Youth Adolescents*, Vol.33 (2): 113-122.

Peterson, R. A & Simkus, A. (1992) "How Musical Tastes Mark Occupational Status Groups", in M. Lamont and M. Fournier, (ed.), *Cultivating Differences*, Chapter Seven, Chicago: University of Chicago Press.

Roberts, D. F. & Foehr, U. G. & Rideout, V. J. & and Brodie, M. (1999a) *Kids and Media at the New Millennium*, Menlo Park, CA: Kaiser Family Foundation.

Roberts, D. F. & Henriksen, L. Christenson & P. G. Kelly & M. Carbone, S. and Van Eijck, K. (2001) "Social Differentiation in Musical Taste Patterns", *Social Forces*, 79 (3) :1163-1184.

Wingood, G. M. & DiClemente, R. J. & Bernhardt, J. M. & Harrington, K. & Davies, S. L. & Robillard, A. & Hook, E. W. (2003) "A prospective Study of Exposure to Rap Music Videos and African-American Female Adolescents Health", *American Journal of Public Health*, Vol. 93(3): 437-439.

فصلنامه علمی-پژوهشی

۲۶۲

دوره دوم

شماره ۸

زمستان ۱۳۸۸